به نام خدا

دانشگاه تهران دانشکده مهندسی برق و کامپیوتر

درس شبکههای عصبی و یادگیری عمیق تمرین چهارم

بهراد موسایی شیرمحمد – محمد جواد رنجبر کلهرودی	نام و نام خانوادگی
A1+1+11YT - A1+1+1TYA	شماره دانشجویی
14.4.17	تاریخ ارسال گزارش

فهرست

۵	پاسخ ۱. پیشبینی سری زمانی
۵	١-١. دانلود داده ها
۵	۱-۲. کاوش در داده های سری زمانی و آشنایی با تئوریها و کتابخانه های معروف
٨	TimeSeriesSplit .٣-١
٨	۱-۴. آماده سازی ورودی و خروجی مدل گذشته
٩	۱ –۵. مدلهای شبکه عصبی حافظه دار
۱۲	LSTM
۱۴	GRU
۱۶	Bi-LSTM
۱۹	MPL
۲۱	CNN
۲۴	CONV-LSTM
۲٧	میانگین مربعات خطا (MSE)
۲٧	میانگین خطای مطلق (MAE)
۲٧	میانگین درصد خطای مطلق (MAPE)
۲٩	Naive Forecast.\-۶
۳۲	پاسخ ۲ – پیشبینی افکار خودکشی در رسانه های اجتماعی
٣٣	١-٢ پيش پردازش داده
۳۶	٢-٢. ساخت ماتريس جاسازي
۳۶	ماتریس جاسازی چیست؟
٣٧	استفاده ماتریس جاسازی
۳۸	دلیل استفاده از ویژگی های ماتریس جاسازی شده
۳٩	۲–۳ آموزش مدلهای یادگیری عمیق

٣٩	\-layer LSTM
۴۱	۲-Layer LSTM
۴۳	CNN + LSTM
۴۵	۲-۴. مقایسه نتایج

۵	شکل ۱: داده ها
۶	شکل ۲ مقادیر null در دادهها
٧	شكل ٣: هيستوگرام BBWI
۸	شكل۴ : كندل استيك مربوطه
١.	شكل LSTM ۵
١.	شكل ۶ GRUGRU
۱۱	شكل BILSTM ۷
۱۴	شکل ۸: نتایج LSTMشکل ۸: نتایج
18	شكل ٩: نتايج GRU
۱۸	شكل ١٠: نتايج مربوط به Bi-LSTM
۲۱	شكل ۱۱: نتايج MLP
۲۴	شکل ۱۲: نتایج CNNشکل ۱۲: نتایج
۲۶	شکل ۱۳: نتایج CONV-LSTMشکل ۱۳: نتایج
۳١	شکل ۱۴: نتایج naive forcastشکل ۱۴: نتایج

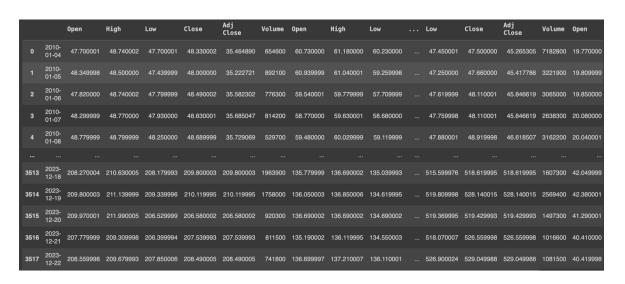
٣۶	شکل ۱۵: نحوه عملکرد پیش پردازش بر روی داده ها
٣٨	شکل ۱۶: ماتریس جاسازی
۴۱	شكل ۱۸: loss و دقت مدل Istm يک لايه
۴۳	شكل ۲۰: s مدل Istm دو لايه
۴۵	شكل ۲۲: Loss مربوط به LSTM+CNN

پاسخ ۱. پیشبینی سری زمانی

پیش بینی را میتوان به دو دسته regression و regression تقسیم کرد در regression مقدار عددی روزهای بعدی برای یک سری زمانی پیشبینی می.شود در classification صعودی یا نزولی regression بودن روند سری زمانی برای چند روز آینده پیش بینی می.شود در این سوال شما با حالت regression آشنا خواهید شد و بخشی از این مقاله را پیاده سازی میکنید.

۱-۱. دانلود داده ها

ابتدا با استفاده از ویکیپدیا دادههای ۶۰۰ S&P را دانلود کرده و به فرم یک دیتافریم در میآوریم. این اسکریپت فهرست شرکتهای ۶۸۰ S&P را از ویکیپدیا بازیابی میکند و آنها را فیلتر میکند تا فقط شرکتهایی را که قبل از ۱ ژانویه ۲۰۱۰ به فهرست اضافه شدهاند را شامل شود. نمادهای سهام این شرکتها سپس در فهرستی استخراج میشوند. با استفاده از «yfinance»، این اسکریپت دادههای سهام تاریخی این نمادها را از ۱ ژانویه ۲۰۱۰ به بعد در یک بازه زمانی روزانه دانلود میکند.

شكل ۱: داده ها

۱-۲. کاوش در داده های سری زمانی و آشنایی با تئوریها و کتابخانه های معروف در این دادهها تعداد زیادی مقادیر null موجود است:

```
null_values = stock_data.isnull().sum()
# Display columns with null values and their columns
print(null_values[null_values > 0])
                       1720
                       1720
       Adj Close
       Volume
       High
       Adj Close
BF.B Open
                       3518
       High
                       3518
       Low
                       3518
       Close
                       3518
       Adj Close
                       3518
       Volume
                       3518
dtype: int64
```

شکل ۲ مقادیر null در دادهها

وجود مقادیر نال (null values) در وسط یا انتهای سری زمانی می تواند باعث مشکلاتی در تحلیل و پردازش دادهها شود. برای حل این مشکلات و استفاده صحیح از دادههای سری زمانی با مقادیر نال، می توان از روشهای زیر استفاده کرد:

حذف مقادیر نال: در صورتی که تعداد مقادیر نال محدود باشد و تأثیر آن بر تحلیل نادیده گرفتنی باشد، می توان مقادیر نال را حذف کرد. این روش در مواردی که تغییرات زمانی کمتری در دادهها وجود داشته باشد، مطمئن تر است.

پر کردن مقادیر نال با مقادیر قبلی یا بعدی: در صورتی که تعداد مقادیر نال محدود باشد و تأثیر آن بر تحلیل اهمیتی نداشته باشد، می توان مقادیر نال را با مقدار قبلی یا بعدی غیر نال جایگزین کرد. این روش، برای تحلیل دادههای متغیر زمانی با تغییرات نسبتاً کمتر مفید است.

تخمین مقادیر نال با استفاده از روشهای آماری: در صورتی که تعداد مقادیر نال بیشتر باشد یا روشهای قبلی مناسب نباشند، میتوان از روشهای آماری مانند میانگین، مد، روشهای تقسیم بندی مقادیر (binning) و یا مدلهای پیشبینی استفاده کرد تا مقادیر نال را تخمین بزنیم و جایگزین کنیم.

استفاده از روشهای پیشبینی و مدلسازی: در صورتی که مقادیر نال بسیار زیاد باشند و روشهای قبلی قابل استفاده نباشند، می توان از روشهای پیشبینی و مدلسازی مانند مدلهای خطی، مدلهای زمانی (time series models)، شبکههای عصبی و یا روشهای ماشینی استفاده کرد تا مقادیر نال را پیشبینی و پر کنیم.

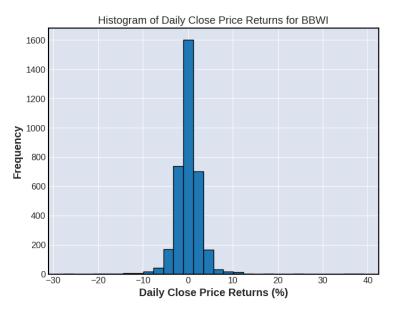
با توجه به ماهیت دادههای بورسی برای تخمین دادههای null، استفاده از دو راه حل منطقی به نظر میرسید، ۱- جایگزینی با میانگین چند روز اخیر، ۲- جایگزنی به استفاده از backward filling و backward filling ما در این پروژه از راه حل دوم استفاده کردیم.

همچنین مشخص است که برای دادههایی که در ابتدا و انتهای سری زمانی هستن این روش همچنان جواب خواهد داد.

مقدار close price return به صورت زیر تعریف می شود:

$$Close\ Price\ return = \frac{Close\ price_{Current} - Close\ price_{previous}}{Close\ price_{Current}} * 100$$

حال برای یکی از سهامها به صورت تصادفی این مقادر را محاسبه میکنیم و نمودارهای مربوطه را رسم میکنیم.

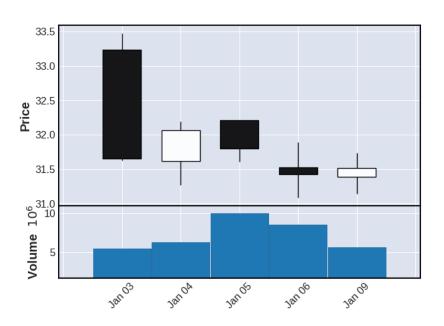

شکل ۳: هیستوگرام BBWI

نظریه حرکت تصادفی بیان می کند که قیمت سهام تصادفی است، به طوری که حرکت یا روند گذشته قیمت سهام یا بازار نمی تواند برای پیش بینی حرکت آینده آن استفاده شود. با این وجود با بررسی نمودار

نسبتا نورمال می توان نتیجه گرفت که مقادیر روزهای قبل در مقدار روز قبل تقریبا اثر دارند و اگر توزیع این نمودار متمرکز نبود صحت برای random walk theory بود و این نمودار این نظریه را رد می کند. همچنین برای چند روز تصادفی candlestick chart به صورت زیر می باشد.

Candlestick Chart for BBWI (Nov 2022)

شكل ٢: كندل استيك مربوطه

TimeSeriesSplit .٣-1

از آنجا که نحوه ی جداسازی مقادیر برای دیتاستهای معمولی یادگیری ماشین فرق می کند. از کتابخانه ی مربوط به این کار استفاده می کنیم.

از آنجا که قصد cross validation با k=0 را داریم. دادهها را برای این کار آماده می کنیم.

۱-۴. آماده سازی ورودی و خروجی مدل گذشته

حال برای سادگی close price روز پیشین را در پنجرههایی در نظر می گیریم و قصد پیشبینی قیمت روز بعدی یا horizon را داریم. حال گروه منتخبی از سهامها شامل ""MSFT"، AAPL"، "amzn"، "وز بعدی یا GOOGL") را انتخاب می کنیم. حال به صورت پنجرهای دادههای ده روز قبل را به عنوان ویژگی و داده ی روز قبل را به عنوان lable نگهداری می کنیم.

همچنین از آنجا که قصد cross validation داریم هربار ۴ بخش از دادهها را به عنوان دادهی آموزش و یک بخش را به عنوان داده ی تست کنار می گذاریم.

دادهها را یک بار به صورت نورمال شده و یک بار به صورت نورمال نشده استفاده می کنیم.

نحوهی نورمالیزیشن داده به این صورت است که با استفاده دادههای آموزش پارامترهای نورمالزیشن را به دست آورده و با دادههای تست را نورمال می کنیم.

۱-۵. مدلهای شبکه عصبی حافظه دار

Bi-LSTM و LSTM (Long Short-Term Memory), GRU (Gated Recurrent Unit), و Recurrent Neural) همگی مدلهای شبکه عصبی بازگشتی (Bidirectional LSTM) همگی مدلهای شبکه عصبی بازگشتی (Networks - RNN) هستند که برای پردازش دادههای دنبالهای مانند سری زمانی و متن استفاده می شوند. این مدلها با استفاده از ساختارهای خاصی به نام "Gate"، قابلیت یادگیری و حفظ اطلاعات بلندمدت را دارند.

:LSTM (Long Short-Term Memory)

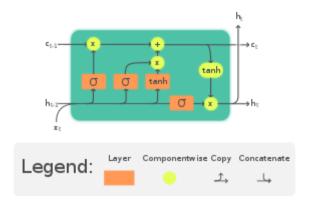
Output " و "Input Gate با استفاده از سه Gate اصلی، یعنی "'Input Gate ،Forget Gate"" و "STM LSTM" و "Gate" عملکرد خود را کنترل می کند. این Gateها به صورت مجزا عمل می کنند:

Forget Gate: این Gate تصمیم می گیرد که کدام اطلاعات باید از حافظه قبلی حذف شوند.

Input Gate: این Gate تصمیم می گیرد کدام اطلاعات جدید باید به حافظه اضافه شوند.

Output Gate: این Gate تصمیم می گیرد که چه قدر از حافظه باید در خروجی نهایی استفاده شود.

با استفاده از این سه Gate و حالت سلول (Cell State)، Cell قادر است به خوبی بازدهی طولانیمدت را یاد بگیرد و مشکل "گرادیان محو شونده" (vanishing gradient) در شبکههای عصبی بازگشتی را کاهش دهد.

شکل ۵ LSTM

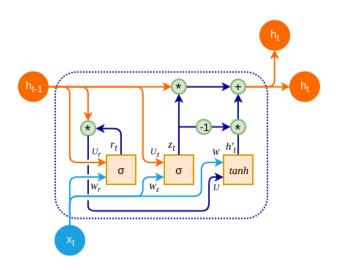
:GRU (Gated Recurrent Unit)

GRU مانند LSTM نیز از Gateها برای کنترل جریان اطلاعات استفاده می کند. اما در GRU، تعداد GRU مانند GRU اصلی می باشد:

Update Gate: این Gate تصمیم می گیرد که کدام اطلاعات باید به روزرسانی شوند و در حافظه نگهداری شوند.

Reset Gate: این Gate تصمیم می گیرد کدام اطلاعات باید حذف شوند و فراموش شوند.

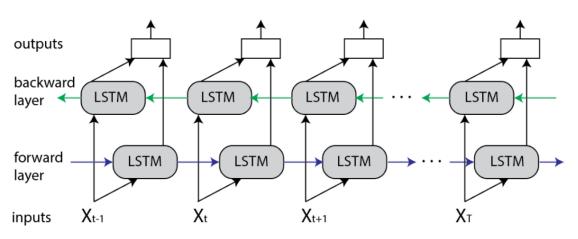
GRU به عنوان یک نسخه ساده تر از LSTM محسوب می شود و در برخی موارد می تواند سرعت بالاتری در آموزش و استنتاج داشته باشد.

شکل ۶ GRU

:Bi-LSTM (Bidirectional LSTM)

Bi-LSTM دو لایه LSTM را به صورت موازی در نظر می گیرد. یک لایه LSTM به صورت معمول جریان اطلاعات را از چپ به راست (از ابتدای دنباله تا انتها) میبرد و لایه دیگر آن را از راست به چپ (از انتها تا ابتدا) جریان میدهد. این روش به مدل امکان میدهد از اطلاعات زمانی هر دو جهت برای پیشبینی و تحلیل استفاده کند و اطلاعات دنبالهای را به طور جامع تر درک کند.

شكل BILSTM ٧

تفاوتها و شباهتها:

LSTM و GRU هر دو از ساختارهای Gate برای کنترل جریان اطلاعات در شبکههای عصبی بازگشتی استفاده می کنند. این ساختارها شامل Gateهای مختلفی هستند که هر کدام وظیفه خاصی در جریان اطلاعات دنبالهای دارند.

Ust Gate ،Input Gate ،Gate Forget Gate و حالت سلول (Cell State)، ابا سه LSTM و حالت سلول (Cell State)، قابلیت حفظ اطلاعات بلندمدت را دارد و مشکل گرادیان محو شونده را به حداقل می ساند.

GRU با دو (Reset Gate ،Update Gate) سادهتر از LSTM است و در برخی موارد می تواند در آموزش و استنتاج سریع تر عمل کند.

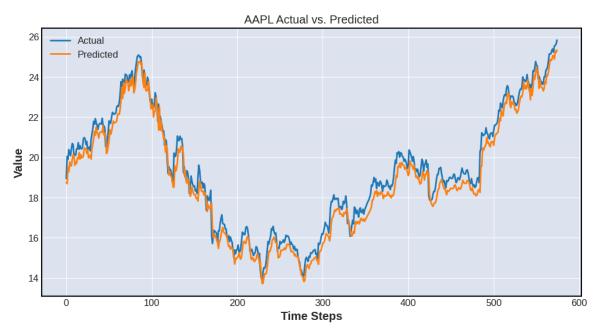
Bi-LSTM با استفاده از دو لایه LSTM، اطلاعات زمانی را به صورت همزمان از جهت چپ به راست و راست به چپ جریان می دهد، که به مدل امکان می دهد از اطلاعات هر دو جهت برای پیش بینی و تحلیل استفاده کند.

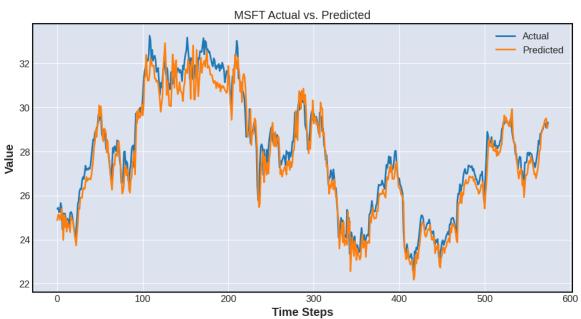
در کل، LSTM و GRU و Bi-LSTM همگی به عنوان مدلهای قوی و پرکاربرد در حوزه پردازش دادههای دنبالهای شناخته میشوند و هر کدام ویژگیها و قابلیتهای خاص خود را دارند. انتخاب بین این مدلها بسته به مسئله مورد نظر، حجم داده، زمان اجرا، و دیگر عوامل ممکن است.

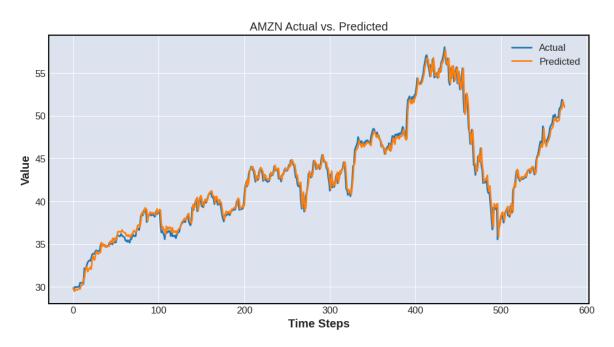
حال تمام این شبکهها را برای ۵ بار دادهها مختلف آموزش و تست، آموزش میدهیم. و نتایج هر کدام از این مدلها به صورت زیر میباشد.

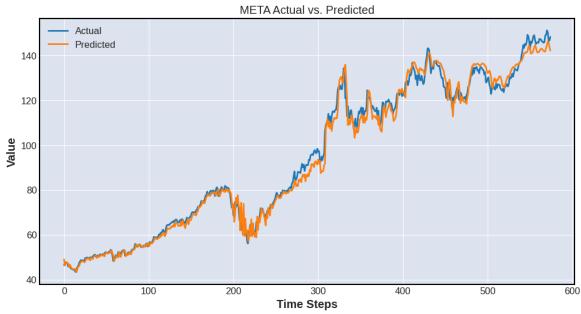
LSTM

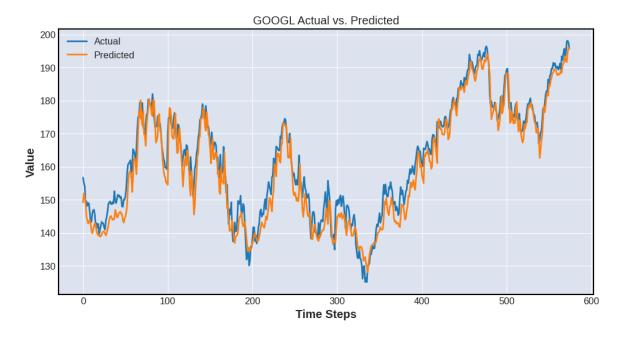
Mean of elements (element-wise): [۲۳۶.۲۲۴۳۲۰۲۲ ۲۳۶.۲۲۴۳۲۰۲۲ ۵.۵۱۹۰۷۶۴۲ ۳.۳۰.۸۴۴۷۶۹]

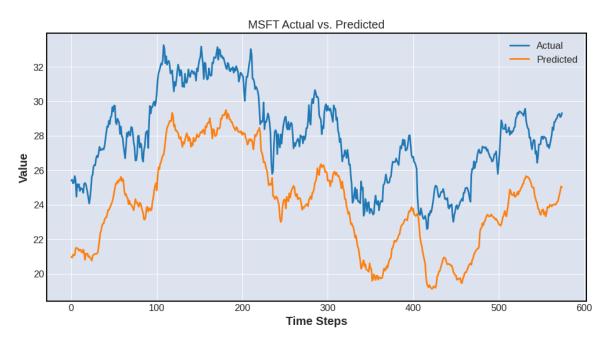
شکل ۸: نتایج **LSTM**

GRU

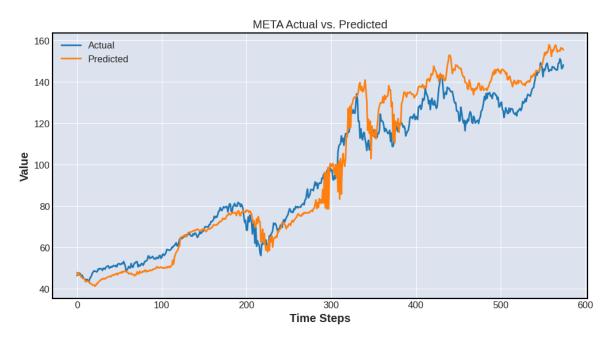
نتایج به صورت زیر خواهد بود:

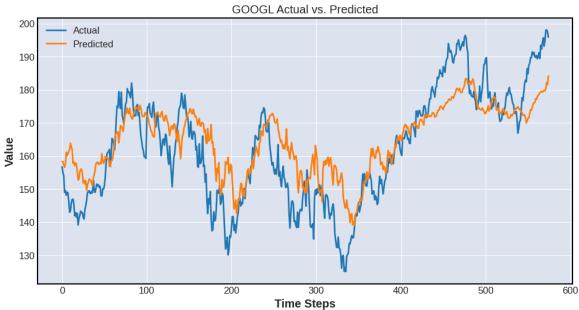
Mean of elements (element–wise): $[199.88771 \cdot \lambda 179.88771 \cdot \lambda 179.8771 \cdot \lambda 179.88771 \cdot \lambda 179.88711 \cdot \lambda 179.87111 \cdot \lambda 179.88711 \cdot \lambda 179.8871$

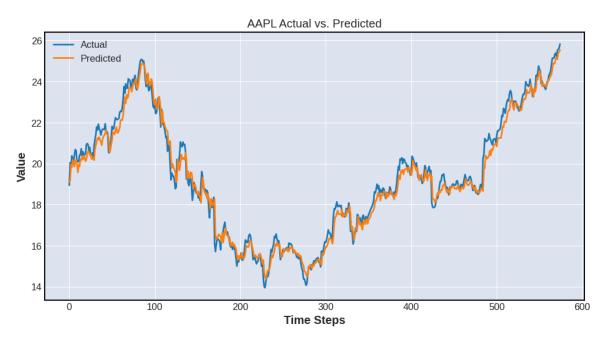

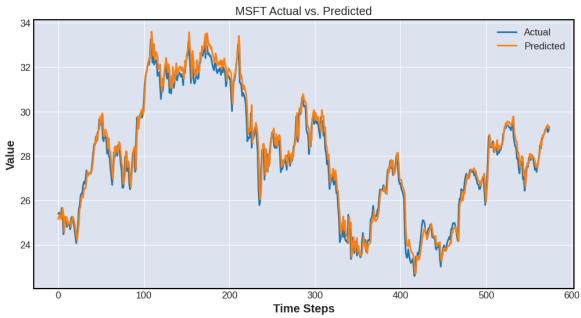

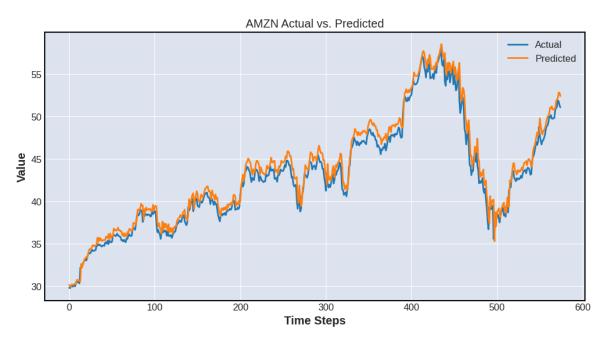
شکل ۹: نتایج **GRU**

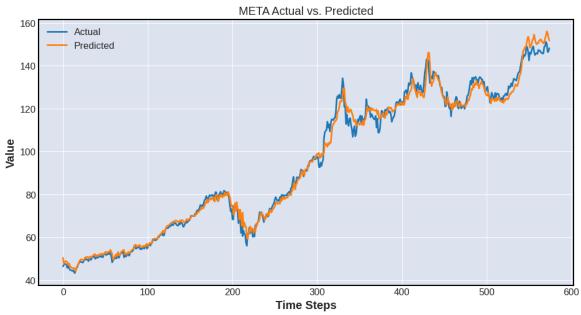
Bi-LSTM

نتایج به صورت زیر خواهد بود:

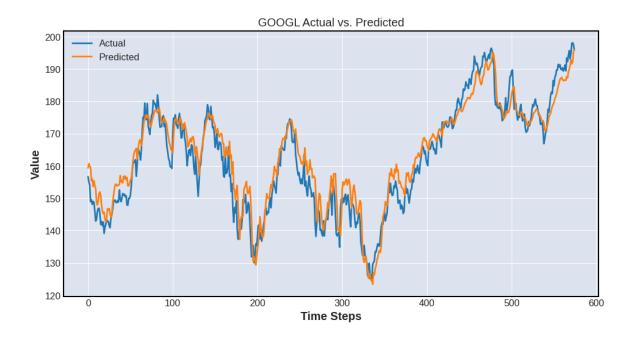

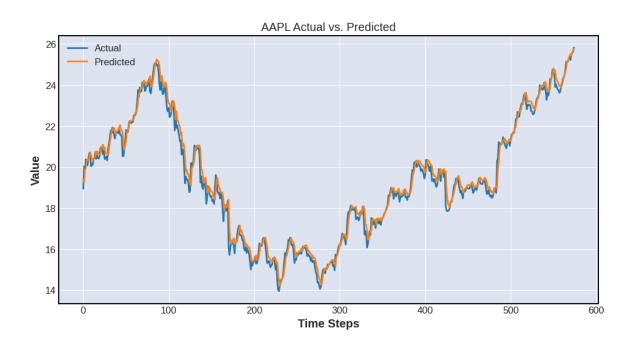
شکل ۱۰: نتایج مربوط به Bi–LSTM

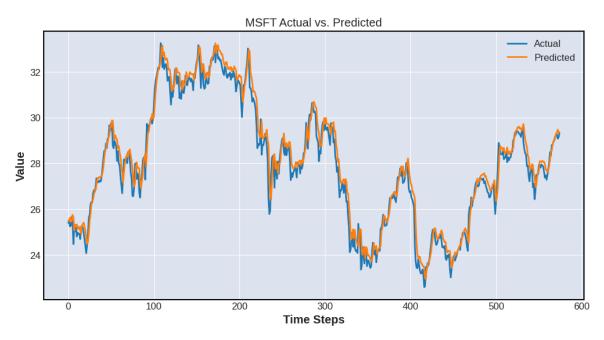

MPL

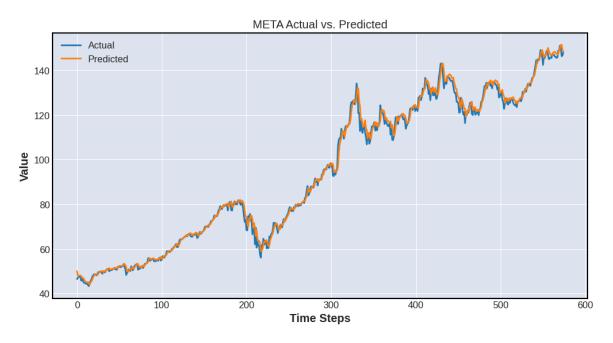
نتایج به صورت زیر خواهد بود:

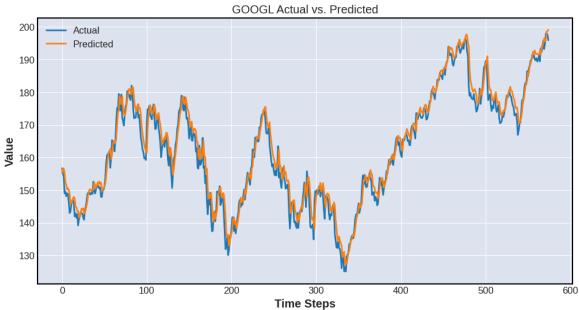
Mean of elements (element–wise): [١٢.٩٩٢٨٨٠٠۶ ١٢.٩٩٢٨٨٠٠۶ ٢.١۴٩٨٠۴١۶ ٢.١۵۵٢۵١۶۵]

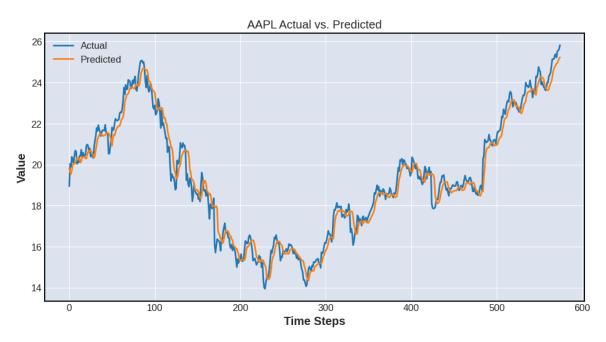

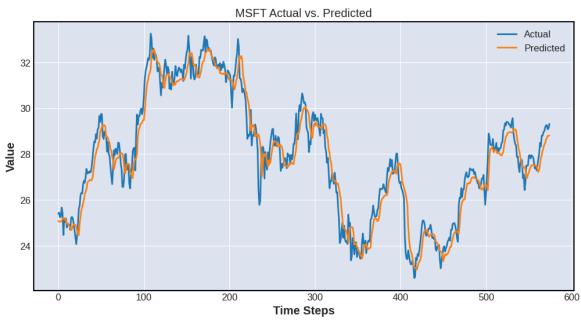
شکل ۱۱: نتایج **MLP**

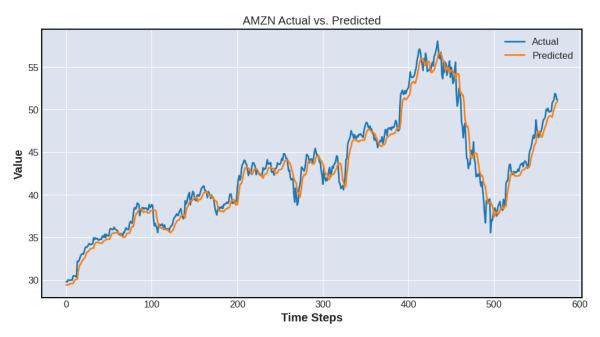
CNN

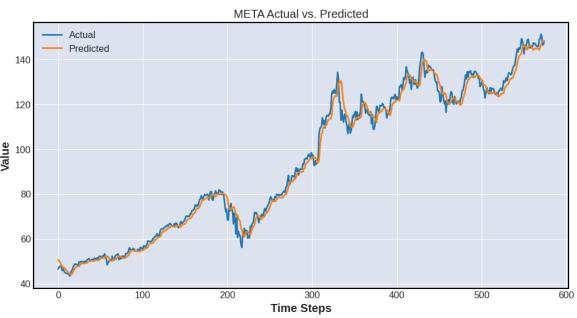
نتایج به صورت زیر خواهد بود:

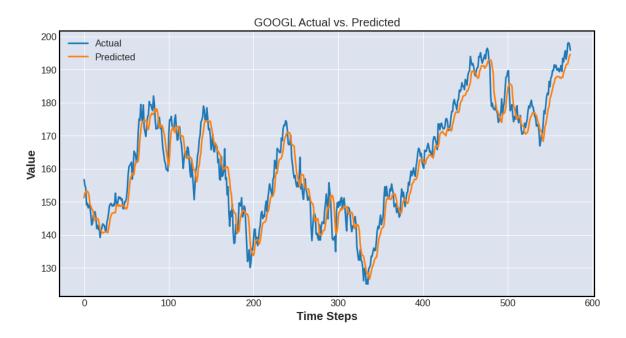
Mean of elements (element–wise): [۲۰.۷۰۴۷۱۹۶۴ ۲۰.۷۰۴۷۱۹۶۴ ۲.۵۶۷۹۲۹۰۵ ۲.۳۹۵۱۶۲۳۹]

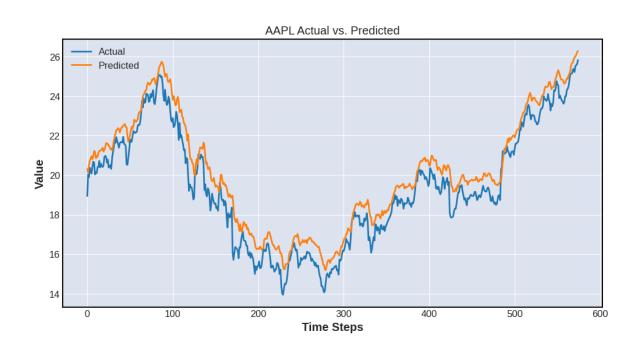

شکل ۱۲: نتایج **CNN**

CONV-LSTM

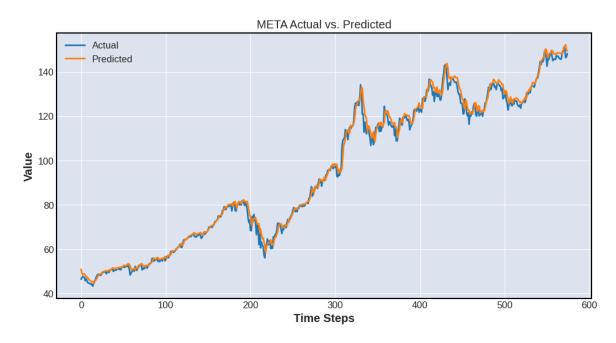
نتایج به صورت زیر خواهد بود:

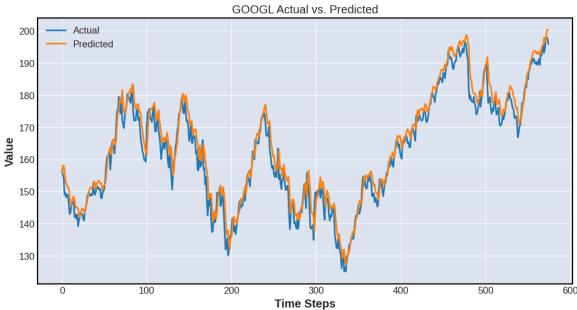
Mean of elements (element–wise): $[f1. \cdot \lambda ff \cdot rgg f1. \cdot \lambda ff \cdot rgg r. rq\Delta fr\lambda 11 r. rff rr 1 \cdot g]$

شکل ۱۳: نتایج CONV-LSTM

حال تمام مراحل بالا را برای دادههای نورمال شده نیز انجام میدهیم، از آنجا که شکلها تغییرات زیادی نداشتند فقط مقادیر خطا را قرار میدهیم:

Mean of elements (element-wise): $[\cdot . \cdot$ 79 $7777 \cdot . \cdot$ 79 $7777 \cdot . \cdot$ 99 $77777 \cdot . \cdot$ 99 $7777 \cdot . \cdot$ 90 $7777 \cdot$

Mean of elements (element-wise): [• . • ۲۷۲ • 19٣ • . • ۲۷۲ • 19٣ • . • ٨ ٤٧١١ ٤٧ • . • ٨ ٤٩١٩ Δ ٢ Δ]

Mean of elements (element-wise): [٩.٨٣١٢۶٧٢٩e-٠٢ ٩.٨٣١٢۶٧٢٩e-٠٢ ٢.٠٩۵٢١١٣٣e-٠٢ ١.٨١٩٢٢٣٨۴e+٠٠]

Mean of elements (element-wise): [Y.AFFT V Y9Fe-T Y.AFFT V Y9Fe-T Y.FA Y AT Y 1 Y 9Fe-T Y.FA Y AT Y 1 Y 9Fe-T Y.FA Y AT Y 1 Y 9Fe-T Y.FA Y 1 Y 9Fe-T Y 9Fe-T Y.FA Y 1 Y 9Fe-T Y 9Fe-T Y.FA Y 1 Y 9Fe-T Y 9Fe-T Y 9Fe-T Y.FA Y 1 Y 9Fe-T Y 9Fe-

مشخص است که مدلها سریعتر همگرا شدهاند و نتایج به صورت کلی بهتر است.

میانگین مربعات خطا (MSE) معیاری است که مجذور خطاها را میانگین می گیرد، که در آن خطا تفاوت بین مقادیر واقعی و پیشبینی شده است. فرمول آن $Yi - \hat{Y}i$ ($Yi - \hat{Y}i$) است که در آن تفاوت بین مقادیر واقعی و پیشبینی شده و Yi تعداد مشاهدات است. MSE بر خطاهای بزرگتر به دلیل Yi مقدار واقعی، Yi مقدار پیش بینی شده و Yi تعداد مشاهدات است. MSE بر خطاها قبل از میانگین گیری تأکید می کند، و آن را نسبت به مقادیر پرت حساس می کند. پایین تر نشان دهنده تناسب مدل بهتر است.

میانگین خطای مطلق (MAE) میانگین خطاهای مطلق است، مشابه MSE در اندازه گیری تفاوت بین مقادیر واقعی و پیش بینی شده، اما بدون مربع کردن خطاها. فرمول $\dot{Y}i - \dot{Y}i - \dot{Y}i$ است، مشاهده است. MAE (۱/n) $\dot{Y}i - \dot{Y}i$ خطای مطلق برای هر مشاهده است. MAE شهودی تر است و کمتر تحت تأثیر عوامل پرت نسبت به MSE است، و MAE پایین تر نشان دهنده تناسب مدل بهتر است.

میانگین درصد خطای مطلق (MAPE) اندازه خطا را بر حسب درصد کمیت می کند. این میانگین خطاهای مطلق تقسیم بر مقادیر واقعی است که به صورت درصد بیان می شود. فرمول (۱/n) MAPE = (۱/n)

است $\times$ ۱۰۰ درصد MAPE بینشی را در مورد دقت مدل در شرایط نسبی ارائه می $|\Sigma|$ (Yi – Ŷi) / Yi درک بزرگی خطا در رابطه با مقیاس داده مفید است. با این حال، اگر مقادیر واقعی صفر یا نزدیک به صفر باشند، MAPE می تواند گمراه کننده یا تعریف نشده باشد.

دادههای ارائهشده معیارهای عملکرد شش معماری شبکه عصبی مختلف را در یک پیشبینی رگرسیون یا سری زمانی نشان میدهند که احتمالاً مربوط به پیشبینی قیمت سهام است. سه معیار گزارش شده عبارتند از: میانگین مربعات خطا (MSE)، میانگین خطای مطلق (MAE) و میانگین درصد خطای مطلق (MAPE).

بر اساس MSE، مدل MLP (پرسپترون چند لایه) با کمترین امتیاز (۰.۱۴۰۶) بهترین عملکرد را دارد که نشان می دهد به طور میانگین مربعات خطاهای پیشبینی آن کوچکترین هستند. Bi-LSTM (حافظه GRU کوتاه مدت دو جهته) نیز عملکرد قوی با MSE ۰.۱۷۶۵ را نشان می دهد. از سوی دیگر، مدل (واحد بازگشتی دروازهای) دارای بالاترین ۹.۹۵۴۱) است که نشان می دهد پیشبینیهای آن دقت کمتری دارند.

زمانی که MAE را در نظر می گیریم که میانگین مستقیم بزرگی خطا را ارائه می دهد، مدل MAE MAE با Bi-LSTM بهتر عمل می کند و به دنبال آن مدل MAE ۰.۲۷۰۰ مجدداً از سایرین با کمترین ۳۸۲۰۰ MAE بهتر عمل می کند و به دنبال آن مدل GRU به طور ۳۲۵۳ قرار دارد. MAE بالاتر مدل GRU یعنی ۲.۹۲۸۶ نشان می دهد که پیش بینی های آن به طور متوسط دارای خطاهای مطلق بزرگ تری هستند.

برای MAPE، که خطاهای پیشبینی را به عنوان درصدی از مقادیر واقعی درک میکند، مدل MAPE، با کمترین خطا (۱.۴۳۲۶) پیشتاز است و از نزدیک با مدل (۱.۶۷۹۹٪) دنبال میشود. مدل با کمترین خطا (۱.۴۳۲۶٪) پیشتاز است و از نزدیک با مدل (MAPE (۴.۳۴۰۲٪) پیش بینی آن Conv-LSTM دارای بالاترین (۳.۳۴۰۲٪) همقادیر واقعی بزرگترین هستند.

به طور کلی توقع داریم مدلهایی همچون conv-lstm بهتر عمل کند.

از آنجا که این مدل در بخش conv سعی میکند ویژگیهای local را یادبگیرد و Istm سعی میکند ویژگیهای global را یاد بگیرد. بنابراین این مدل توقع داریم بهتر عمل کند.

مدل های MLP و CNN از آنجا که اصولا برای این وظیفه نیستند باید بدترین عملکرد را داشته باشند.

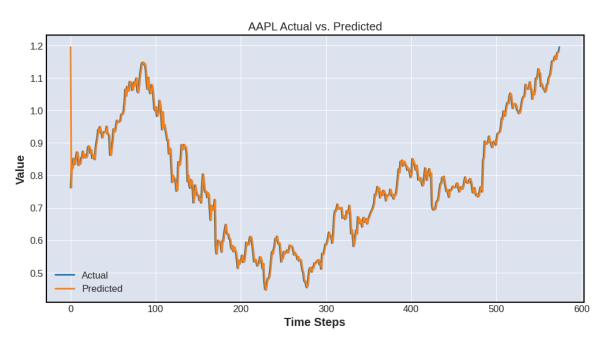
مدل Bllstm از انجا که به دو طرف اهمیت میدهد نسبت به مدل Istm بهتر عمل می کند زیرا چند روز آخر را بیشتر مورد توجه قرار می دهد.

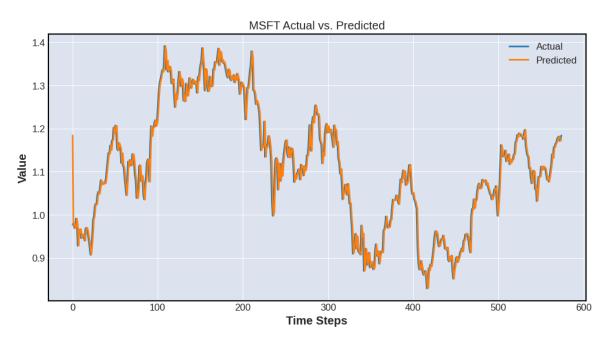
مدل gru کمی بهتر از مدل lstm عمل می کند

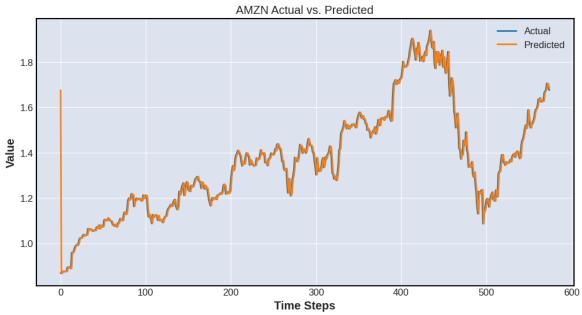
Naive Forecast .1-8

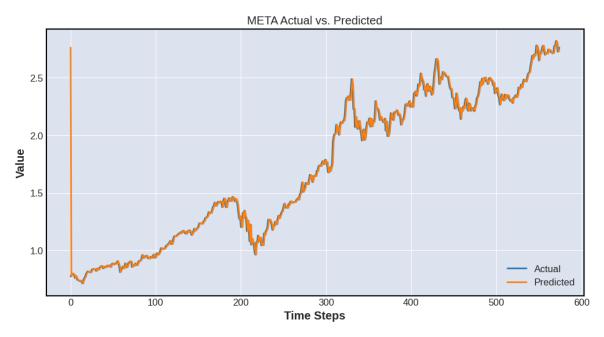
در این بخش آن چه ارائه شده برای ارزیابی عملکرد پیشبینی پایه در دادههای سری زمانی برای فهرست نمادهای سهام («نماد») طراحی شده است. برای هر نماد سهام، به سادگی با جابجایی دادههای واقعی آزمون («Y_test[i») یک گام به جلو، پیشبینیهایی را ایجاد میکند. این رویکرد ساده لوحانه معمولاً به عنوان معیاری برای مدل های پیچیده تر استفاده می شود. این کد سه معیار ارزیابی را محاسبه می کند: میانگین مربعات خطا (MSE)، میانگین خطای مطلق (MAE) و میانگین درصد مطلق خطا می کند. مقادیر پایین تر برای این معیارها نشان دهنده عملکرد پیش بینی بهتر است. پس از محاسبه این معیارها، کد مقادیر واقعی و این معیارها نشان دهنده عملکرد پیش بینی بهتر است. پس از محاسبه این معیارها، کد مقادیر واقعی و پیشبینی شده را در یک نمودار خطی با استفاده از «matplotlib» تجسم می کند و یک مقایسه بصری از عملکرد مدل ارائه می کند. این نمایش گرافیکی به ارزیابی سریع میزان همسویی پیشبینیهای ساده (مقادیر تغییر یافته) با قیمتهای واقعی سهام در طی مراحل زمانی معین کمک می کند و معیارهای چاپ شده ارزیابی کمی را ارائه می دهند.

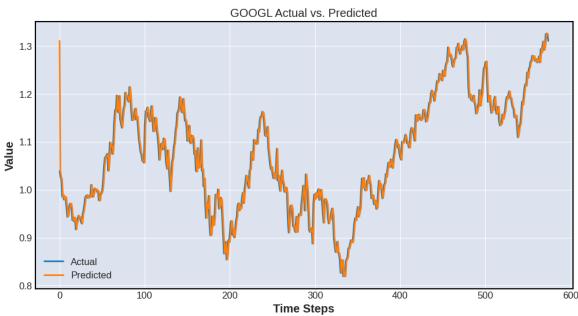
نتایج به صورت زیر خواهد بود:

شکل ۱۴: نتایج ۱۴

mse: •.•• ٧٣• - mae: •.• ١٤٩٤٧ - mape: •.• ٢٠/.

با توجه به آن چه به دست آوردیم این رویکرد بهترین عملکرد را دارد. البته این دیتاها مربوط به کمپانیهای معروف است و لزوما به معنی بهترین عملکرد برای این مدل نیست.

پاسخ ۲ – پیشبینی افکار خودکشی در رسانه های اجتماعی

هدف از این تمرین تشخیص افکار خودکشی از مجموعه دادههای توییتر است. در مقاله چندین روش یادگیری ماشین و یادگیری عمیق مورد بررسی قرار گرفته است. با نگاه اجمالی به نتایج این مقاله میتوان دریافت که توانایی مدلهای مبتنی بر یادگیری عمیق در تشخیص افکار خودکشی بیشتر است. بوده به بیان دیگر نتایج این مقاله توانایی مدلهای مبتنی بر یادگیری عمیق در پردازش متن را نشان میدهد. مجموعه داده ای جهت انجام این تمرین پیوست شده است که شامل متن توییت و برچسب

خودکشی میباشد.

از بین مدلهای بررسی شده درمقاله شما میبایست مدلهای ۱ayer LSTM LSTM-۲ و layer مولفه ها مانند نرخ LSTM+CNN را برای تشخیص افکار خودکشی بررسی کنید از آنجایی که برخی مولفه ها مانند نرخ آموزش، تعداد نورونهای لایه ها و ..... در مقاله مشخص نشده است، شما میتوانید از مقادیر معقول برای این موارد استفاده کنید.

۱-۲ پیش پردازش داده

در ابتدا شما لازم است تمامی پیش پردازشهای گفته شده در مقاله مانند ریشه یابی، حذف کلمات کم ارزش حذف پسوند حذف علائم نگارشی و را روی داده انجام دهید برای مثال متن پس از پیش پردازش داده متن شماره یک به متنی مانند شماره دو تبدیل شود.

متن شماره یک

my life is meaningless i just want to end my life so badly my life is completely empty and i dont want to have to create meaning in it creating meaning is pain how long will i hold back the urge to run my car head first into the next person coming the opposite way when will I stop feeling jealous of tragic characters like gomer pile for the swift end they were able to bring to their lives

متن شماره دو

life meaningless want end life badly life completely empty dont want create meaning creating meaning pain long hold back urge run car head first next person coming opposite way stop feeling jealous tragic character like gomer pile swift end able bring life

۲-۲. ساخت ماتریس جاسازی

در این بخش همان طور که در مقاله ذکر شده لازم است از مدل از پیش آموزش دیده شده word۲vec ماتریس را در گزارش به صورت مختصر توضیح ماتریس جاسازی را بسازید. دلیل استفاده و ویژگیهای این ماتریس را در گزارش به صورت مختصر توضیح دهید.

۲-۳ آموزش مدلهای یادگیری عمیق

در این بخش باید سه مدل layer LSTM LSTM-۲ و CNN + ۲-layer LSTM را با استفاده از داده های پیش پردازش شده آموزش دهید. (نکته) ممکن است در طراحی مدل CNN + ۲-layer LSTM با دلایه خطایی مواجه شوید که ورودی لایه LSTM باید سه بعدی ،باشد برای رفع این خطا میتوانید از لایه Reshape استفاده کنید. البته راه حلهای دیگری نیز وجود دارد.

۲-۴. مقایسه نتایج

در این بخش نتایج سه مدل آموزش داده شده را مقایسه کنید و استدلال خود را جهت توجیه نتایج درگزارش بنویسید.

۱-۲ پیش پردازش داده

پیش پردازش دادهها، فرایندی فنی باهدف بهبود مجموعهدادهها برای قابلاستفاده شدن آنهاست. این فرایند شامل تغییر و گاهی حذف دادههای ناکامل(Incomplete) ، دارای فرمت نادرست، نامربوط و

تکراری (Duplicate) است. همچنین گاهی نیاز به تبدیل داده متنی به مقادیر عددی و بازطراحی ویژگیها میشود. در یک پروژه تحلیل داده، معمولاً پیش پردازش داده ها زمانبرترین قسمت است.

حال در این بخش به صورت زیر عمل می کنیم:

- ۱. کوچک کردن حروف: ` .apply(lambda x: ` عوچک کردن حروف: ` .x.lower ('Tweet').apply(lambda x: ` ...)
- این خط تمام حروف موجود در ستون `Tweet` از دادههای `Suicide` را به حروف کوچک تبدیل می کند.
- ۲. حذف عبارت RT (ریتویت): کد دوم که کامنت شده، هدفش حذف کلمه "rt" از متون است، اما به نظر می رسد که اشتباها از متغیر `Dataset` استفاده کرده است که در این قطعه کد وجود ندارد.
- - این خط، متن کوچک شده را به توکنها (کلمات) تقسیم میکند.

۴. يافتن كلمات كمفراواني:

- این بخش کلماتی را که کمترین فراوانی را در مجموعه داده دارند، پیدا میکند و آنها را از متن حذف میکند.

۵. حذف كلمات توقف:

- Suicide['stop_words'] = Suicide['Special_word'].apply(lambda x: [item` `([for item in x if item not in stop
- این خط کلمات توقف (کلماتی که معمولاً در تحلیل متن نادیده گرفته میشوند) را از لیست توکنها حذف می کند.

- ۶. انتخاب كلمات با طول حداقل سه حرف:
- `('{,Suicide['short\_word'] = Suicide['stop\_words'].str.findall('w{\mathbb{r}` -
  - فقط كلماتي كه حداقل سه حرف دارند، انتخاب مي شوند.

۷. تبدیل به رشته متنی:

- این بخش توکنها را دوباره به یک رشته متنی تبدیل میکند و علائم نگارشی را حذف میکند.

٨. حذف كلمات غيرانگليسي:

- Suicide['NonEnglish'] = Suicide['string'].apply(lambda x: " ".join(x for x ` `((in x.split() if x in words
  - این خط تنها کلماتی که در لغتنامه انگلیسی وجود دارند را نگه می دارد.

٩. لماتيزيشن:

- Suicide['tweet'] = Suicide['NonEnglish'].apply(lambda x: "` `(([()".join([Word(word).lemmatize() for word in x.split
  - كلمات به شكل اصلى خود (لماتيزيشن) تبديل ميشوند.
    - ۱۰. نمایش دادهها:
    - `()Suicide.head` -
  - این دستور پنج رکورد اول از دیتاست پردازش شده را نمایش میدهد.

این فرآیند در کل به تمیز کردن و تجزیه و تحلیل دادههای متنی مربوط به توییتها کمک میکند.

	Tweet	Suicide	lower_case	Special_word	Contents	stop_words	short_word	string	NonEnglish	tweet
0	my life is meaningless i just want to end my I		my life is meaningless i just want to end my l	[my, life, is, meaningless, i, just, want, to,	my life is meaningless i just want to end my I	['life', 'meaningless', 'want', 'end', 'life',	[life, meaningless, want, end, life, badly, li	life meaningless want end life badly life comp	life meaningless want end life badly life comp	life meaningless want end life badly life comp
1	muttering i wanna die to myself daily for a fe		muttering i wanna die to myself daily for a fe	[muttering, i, wanna, die, to, myself, daily,	muttering i wanna die to myself daily for a fe	['muttering', 'wanna', 'die', 'daily', 'months	[muttering, wanna, die, daily, months, feel, w	muttering wanna die daily months feel worthles	muttering die daily feel worthless cant live h	muttering die daily feel worthless cant live h
2	work slave i really feel like my only purpose		work slave i really feel like my only purpose	[work, slave, i, really, feel, like, my, only,	work slave i really feel like my only purpose	['work', 'slave', 'really', 'feel', 'like', 'p	[work, slave, really, feel, like, purpose, lif	work slave really feel like purpose life make	work slave really feel like purpose life make	work slave really feel like purpose life make
3	i did something on the 2 of october i overdose		i did something on the 2 of october i overdose	[i, did, something, on, the, 2, of, october, i	i did something on the 2 of october i overdose	['something', '2', 'october', 'overdosed', 'fe	[something, october, overdosed, felt, alone, h	something october overdosed felt alone horribl	something felt alone horrible hospital two day	something felt alone horrible hospital two day
4	i feel like no one cares i just want to die ma		i feel like no one cares i just want to die ma	[i, feel, like, no, one, cares, i, just, want,	i feel like no one cares i just want to die ma	['feel', 'like', 'one', 'cares', 'want', 'die'	[feel, like, one, cares, want, die, maybe, fee	feel like one cares want die maybe feel less l	feel like one want die maybe feel less lonely	feel like one want die maybe feel le lonely

شکل ۱۵: نحوه عملکرد پیش پردازش بر روی داده ها

۲-۲. ساخت ماتریس جاسازی

ماتریس جاسازی یک مفهوم کلیدی در پردازش زبان طبیعی (NLP) و یادگیری ماشینی است، به ویژه در کارهای مربوط به داده های متنی. برای تبدیل داده های متنی به شکل عددی استفاده می شود تا بتوان آنها را توسط الگوریتم های یادگیری ماشین پردازش کرد. بیایید هدف آن و نحوه استفاده از آن در زمینه مورد شما را بشکافیم:

ماتریس جاسازی چیست؟

نمایش کلمات به عنوان بردار: در NLP، کلمات یا عبارات از واژگان به بردارهای اعداد واقعی نگاشت می شوند. این بردارها در یک ماتریس جاسازی شده ذخیره می شوند. هر ردیف از ماتریس مربوط به یک بردار است که یک کلمه خاص در واژگان را نشان می دهد.

گرفتن اطلاعات معنایی: هدف این بردارها گرفتن معنای معنایی کلمات است. کلماتی با معانی مشابه معمولاً در این فضای پربعد نزدیک به هم قرار می گیرند. برای مثال، «شاد» و «شاد» ممکن است بردارهای مشابهی داشته باشند.

کاهش ابعاد: کلمات ذاتاً ابعاد بالایی دارند (زیرا واژگان میتوانند گسترده باشند)، اما جاسازیها آنها را به یک فضای پیوسته با ابعاد پایین ترسیم میکنند، که محاسبات را امکان پذیر تر میکند و روابط معنایی را به شکل متراکم تری به تصویر میکشد.

استفاده ماتريس جاسازي

در سناریوی ما، جایی که در حال تجزیه و تحلیل توییتهای مربوط به «خودکشی» هستید، ماتریس جاسازی چندین هدف را دنبال می کند:

تبدیل متن به داده های عددی: استفاده اولیه از ماتریس جاسازی، تبدیل داده های متنی توییت ها به یک قالب عددی است که می تواند توسط مدل های یادگیری ماشین پردازش شود.

استخراج ویژگی برای یادگیری ماشینی: بردارهای موجود در ماتریس تعبیه شده را می توان به عنوان ویژگی برای وظایف مختلف یادگیری ماشین مانند تجزیه و تحلیل احساسات، مدل سازی موضوع یا خوشه بندی استفاده کرد. این وظایف می تواند به درک مضامین یا احساسات اساسی در توییت های مربوط به خودکشی کمک کند.

تحلیل معنایی: با استفاده از embedding ها می توانید محتوای معنایی توییت ها را تحلیل کنید. این می تواند در درک زمینه و تفاوت های ظریف در بحث های مربوط به خودکشی، که اغلب حساس و پیچیده هستند، بسیار مهم باشد.

ورودی برای مدلسازی بیشتر: اگر در حال ساخت مدلها یا طبقهبندی کنندههای پیشبینی کننده هستید (مثلاً برای شناسایی توییتهای پرخطر)، ماتریس تعبیه شده یک ورودی ساختار یافته و عددی را ارائه می دهد که این مدلها به آن نیاز دارند.

دلیل استفاده از ویژگی های ماتریس جاسازی شده

دلایل استفاده از ویژگی های یک ماتریس تعبیه شده عبارتند از:

غنای معنایی: تعبیهها غنای معنایی کلمات را که برای درک زمینه و احساسات در دادههای متن ضروری است، نشان میدهد.

کاهش ابعاد: آنها ابعاد بالای داده های متنی را کاهش می دهند و وظایف محاسباتی را کارآمدتر و قابل مدیریت می کنند.

عملکرد مدل بهبود یافته: مدلهایی که با جاسازیها آموزش داده شدهاند، اغلب بهتر از مدلهایی هستند که با اشکال ابتدایی تر بازنمایی متن مانند مجموعه کلمات آموزش داده شدهاند، زیرا اطلاعات بیشتری در مورد استفاده از کلمه دریافت می کنند.

به طور خلاصه، یک ماتریس جاسازی، دادههای متنی را به شکلی تبدیل می کند که می تواند به طور موثر توسط مدلهای مختلف یادگیری ماشین استفاده شود، در نتیجه امکان تجزیه و تحلیل دقیق تر و معنادار تر دادههای متن را فراهم می کند، که به ویژه در حوزههای حساسی مانند تحلیل سلامت روان ارزشمند است.

0	<pre>print(embedding_matrix)</pre>							
글	[[-0.11348409 -0.10693783]	0.29833013	-0.0004761	0.3151035	0.12399767			
	[-0.12075401 -0.12371175]	0.34691364	0.05157819	0.37699366	0.16010079			
	[-0.08178905 -0.0808231]	0.20713386	0.04869472	0.43026084	0.10177354			
	[-0.15933561 -0.14239125]	0.151096	0.02585114	0.18235224	0.07893433			
	[-0.09257533 -0.15923612]	0.20135275	0.0613501	0.43641821	0.1754344			
	[-0.05803766 -0.13691851]		-0.01557013	0.34222192	0.08892867			

شکل ۱۶: ماتریس جاسازی

۳-۲ آموزش مدلهای یادگیری عمیق

1-layer LSTM

این کد یک مدل شبکه عصبی بازگشتی (RNN) با استفاده از کتابخانههای TensorFlow و RNN) برای کار بر روی دادههای متنی میسازد. این مدل معمولاً برای وظایفی مانند تحلیل احساسات یا طبقهبندی متن استفاده میشود. در ادامه هر قسمت از کد توضیح داده شده است:

١. وارد كردن كتابخانهها:

- کتابخانههای TensorFlow و Keras برای ساخت مدلهای یادگیری عمیق وارد میشوند.

٢. ايجاد مدل:

- یک مدل `Sequential` ساخته می شود که به این معنی است که لایههای مدل به ترتیب اضافه خواهند شد.

۳. لایه Embedding:

این لایه برای تبدیل اندیسهای کلمات به بردارهای کثیف استفاده میشود. `n_most_common_words بعد بردار کلمات است.

۴. لايه SpatialDropout۱D.

– این لایه از overfitting جلوگیری می کند با غیرفعال کردن بخشی از نورونها (در اینجا ۷۰٪).

۵. لايه LSTM:

- LSTM یک نوع شبکه عصبی بازگشتی است که برای دادههای دنبالهای مانند متن مناسب است.
۲۰۰ تعداد نورونها در این لایه است.

۶. لایه Dense:

- این لایه برای خروجی نهایی مدل است. `۲` نشان دهنده تعداد خروجیها (برای طبقهبندی دو کلاسه) و `activation='softmax' احتمالات خروجی را محاسبه می کند.

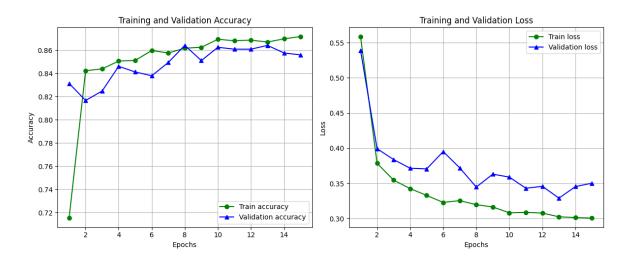
۷. كامپايل كردن مدل:

- مدل با بهینهساز `Adam` و تابع هزینه 'Adam` کامپایل میشود. ['metrics=['acc' دقت مدل را به عنوان یک معیار ارزیابی می گیرد.

٨. آموزش مدل:

- مدل با استفاده از دادههای آموزشی `XX\_train` و `Y\_train` آموزش داده می شود. تعداد دورهها (epoch) برابر با `۵۰۰` است. همچنین ۱۰٪ از دادهها برای ارزیابی در هر دوره استفاده می شوند.

نتایج مربوط به این مدل به صورت زیر به دست آمده است:

شکل ۱۷: loss و دقت مدل lstm یک لایه

Y-Layer LSTM

این کد یک مدل شبکه عصبی بازگشتی (RNN) با استفاده از کتابخانههای TensorFlow و RNN) برای کار بر روی دادههای متنی میسازد. در ادامه، هر بخش از کد به زبان فارسی توضیح داده شده است:

١. وارد كردن كتابخانهها:

- کتابخانههای لازم برای ساخت مدل، از جمله لایههای `Dense`, `Embedding`, و `LSTM`, و `Dense`, و ارد می شوند.

۲. ایجاد مدل:

- یک مدل `Sequential` ساخته می شود که به این معنی است که لایههای مدل به ترتیب و به صورت خطی اضافه خواهند شد.

۳. لایه Embedding:

این لایه برای تبدیل اندیسهای کلمات به بردارهای کثیف استفاده میشود. `n_most_common_words بعد بردار کلمات است.

۴. لايههاى LSTM:

- دو لایه LSTM اضافه شدهاند. اولین لایه `۵۰` نورون دارد و دومین لایه `۲۰۰` نورون. همچنین - دو لایه overfitting استفاده می شوند. (recurrent_dropout و 'dropout) استفاده می شوند.

۵. لایه Dense:

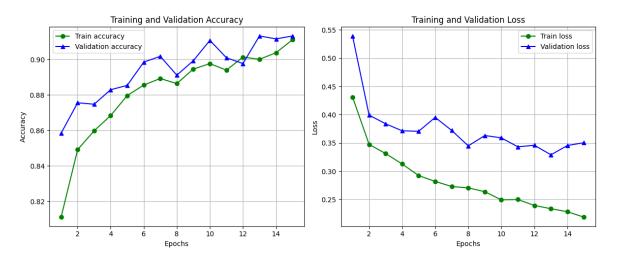
- این لایه برای خروجی نهایی مدل است. `۲` نشان دهنده تعداد خروجیها (برای طبقهبندی دو کلاسه) و `activation='softmax' احتمالات خروجی را محاسبه می کند.

۶. کامپایل کردن مدل:

- مدل با بهینهساز `Adam` و تابع هزینه `Adam` مدل با بهینهساز 'hinary_crossentropy' و تابع هزینه 'metrics=['acc`

۷. آموزش مدل:

– مدل با استفاده از دادههای آموزشی `XX\_train` و `y\_train` آموزش داده می شود. تعداد دورهها (epoch) برابر با `۱۵` و اندازه دستهبندی (batch size) برابر با `۲۰` است. همچنین ۲۰٪ از دادهها برای ارزیابی در هر دوره استفاده می شوند.

شکل ۱۸: **s** مدل **Istm** دو لایه

CNN + LSTM

این کد یک مدل شبکه عصبی ترکیبی از لایههای کانولوشنی (Convolutional) و بازگشتی این کد یک مدل شبکه عصبی ترکیبی از لایههای TensorFlow و Recurrent) با استفاده از کتابخانههای میسازد. این مدل برای مواردی مانند تحلیل احساسات یا طبقهبندی متن استفاده می شود. در ادامه هر بخش از کد توضیح داده شده است:

۱. وارد کردن کتابخانهها:

- لایههای مورد نیاز برای ساخت مدل، از جمله ', `Dense`, مدل، از جمله ', `Embedding` وارد می شوند.

۲. ایجاد مدل:

- یک مدل `Sequential` ساخته می شود، که نشان دهنده ترتیب خطی لایهها در مدل است.

۳. لایه Embedding:

این لایه برای تبدیل اندیسهای کلمات به بردارهای کثیف استفاده میشود. `n_most_common_words بعد بردار کلمات است.

۴. لايههای Conv۱D و MaxPooling۱D:

- لایه `Conv۱D` برای استخراج ویژگیها از دادههای متنی استفاده میشود. `۳۰۰` تعداد فیلترها و `۶` اندازه هسته کانولوشن است.

- لایه `MaxPooling۱D` برای کاهش اندازه نمایههای استخراج شده به کار میرود.

۵. لایه Dropout:

- برای جلوگیری از overfitting با غیرفعال کردن تصادفی نورونها (در اینجا ۶۰٪).

۶. لايههاي LSTM:

- دو لایه LSTM برای پردازش دادههای دنبالهای مانند متن استفاده میشوند. اولین لایه `۱۰۰` و دومین لایه `۵۰` نورون دارند.

۷. لايه Dense:

- برای خروجی نهایی مدل. `۲` نشاندهنده تعداد خروجیها (برای طبقهبندی دو کلاسه) و 'activation='softmax' برای محاسبه احتمالات است.

۸. کامپایل کردن مدل:

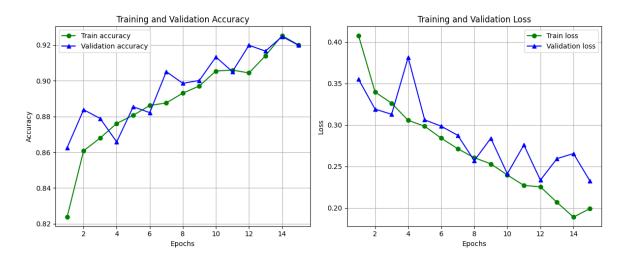
- مدل با بهینهساز `Adam` و تابع هزینه `binary\_crossentropy` کامپایل میشود. 'metrics=['acc'] برای ارزیابی دقت مدل استفاده میشود.

٩. آموزش مدل:

– مدل با استفاده از دادههای آموزشی `XX\_train` و `y\_train` آموزش داده میشود. تعداد دورهها `۱۵`، اندازه دستهبندی `۲۰۰` و ۱۰٪ از دادهها برای ارزیابی در

هر دوره استفاده میشوند.

این نوع مدل به دلیل ترکیب لایههای کانولوشنی و بازگشتی، قادر است ویژگیهای مهم متنی را استخراج کرده و سپس آنها را در زمان پردازش کند، که برای متنهای پیچیده بسیار مفید است.

شکل ۱۹: Loss مربوط به Loss

۲-۴. مقایسه نتایج

بیایید عملکرد را بر اساس نمودارهایی که ارائه کردهاید تجزیه و تحلیل کنیم:

۱ LSTM لایه: نمودار احتمالاً مربوط به یک مدل LSTM ساده با یک لایه بازگشتی است. این افزایش مداوم در دقت آموزش در طول دورهها را نشان میدهد، که نشان میدهد مدل از دادههای آموزشی یاد میگیرد. با این حال، مشخص نیست که چقدر خوب تعمیم مییابد زیرا خط دقت اعتبارسنجی وجود ندارد.

LSTM دو لایه: این مدل دارای دو لایه LSTM است که روی یکدیگر چیده شده اند که به طور بالقوه می تواند الگوهای پیچیده تری را در داده ها ثبت کند. نمودار دقت شروع بالاتری را برای آموزش و اعتبارسنجی و شکاف کمتری بین این دو نشان میدهد که تعمیم بهتری را نسبت به ۱ LSTM لایه نشان میدهد.

LSTM + CNN عا انجام می شود) و دنباله های زمانی (که توسط LSTM ها انجام می شود) مؤثر باشد. نمودار این CNN ها انجام می شود) و دنباله های زمانی (که توسط LSTM ها انجام می شود) مؤثر باشد. نمودار این معماری بالاترین دقت آموزش اولیه و پایدارترین دقت آموزشی و اعتبار سنجی را نشان می دهد که نشان دهنده قابلیت های خوب یادگیری و تعمیم است.

به طور خلاصه، از نمودارها، به نظر می رسد که معماری ترکیبی LSTM + CNN با دقت بالاتری شروع می شود و عملکرد پایداری را حفظ می کند، که نشان می دهد ممکن است بهترین مدل در بین این سه مدل باشد. ۲ LSTM لایه تعمیم بهتری را نسبت به ۱ LSTM لایه نشان می دهد همانطور که توسط آموزش دقیق تر و دقت های اعتبار سنجی نشان داده شده است. با این حال، بدون دانستن مقیاس های دقیق و زمینه مسئله، این تحلیل کاملاً کلی است.

دلیل بهتر بودن LSTM+CNN به این خاطر است که CNN تلاش میکند ویژگیهای Local را حفظ کند ولی LSTM+CNN تلاش میکند، ویژگیهای global را حفظ کند، لذا این مدل از هر دو مدل بهتر عمل خواهد کرد.

همچنین مدل LSTM دولایه به واسطه عمیق تر بودن مشخصا از LSTM تک لایه بهتر عمل خواهد کرد.